ה) [נקמן קבן, כ) שם קנו., ג) [שם קלג.], ד) [עי מוס, כתובות מח: ד"ה מיובחל], ה) יבמות לו. חולין עו., ו) נדרים פו., ו) פר של בני

בניו. רש"ל, ח) [תמור' כה:],

ט) [לעיל קה:], י) [שס.], ל) וע"ע במוס' ב"ק עג: ד"ה כי וכו' ובר"ן נדרים פו. ד"ה והלכתא], () בס"א:

הגהות הב"ח

(ל) רשב"ם ד"ה והא הכא

וכו׳ לשון מתנה דהאי ללשון

ירושה: (ב) תום' ד"ה חוז

יכו׳ שימסרנו לכומרי ע"ו: יכו׳ שימסרנו לכומרי ע"ו:

מוסף רש"י

יירשו אחרים תחתיהם. לע"ג דלמר תנו שקל ולל למר לל תתנו ללל שקל, גלי

בדעתיה דלא בעי למיתב להו

אלא שהל בשבת. כי היכי דאם

מתו ייכשו אחרים תחתיהם

הואיל ועשה את האחרים

יוכשים אחריהם ודאי דווקא

יורשים חתריים ... שקל קחמר, כדי שתפול ירושה חתריהם לחומן חתרים ירושה חתריהם ומו). מת שני.

(כתובות סמ:). מת שני. אחרי הראשון, קנה שלישי

(כלקמן קלו). יחדרו גכסים (כלקמן קלו). יחדרו גכסים ליורשי ראשון. כלומר כשימות הראשון יורשיו יורשין מסתו, שהרי לא זיכה לשלישי

אלא מכח השני, דהא לא

קאמר לראשון נכסיי לך ואחריך לפלוני ואם אין פלוני

יתנו לפלוני השלישי, וכיון דשני לא זכה שלישי נתי לא יקנה, אלא יורשי ראשון

יירשו להני נכסים (שם). כל

תוך כדי דבור כדבור דמי. להחוזל תוך כדי לצול כדצור למי לכולהו מילי

כוכבים. האומר לעצודת כוכבים אלי אתה, דאדבור

לחודיה חייב שם.

פו.). לבר מעבודת

בו א מיי׳ פי״ב מהל׳ זכייה ומתנה הלכה ז

וממנט הככם ד ועיין בהשגות ובמ"מ סמג עשין פב טוש"ע חו"מ סי' רמח :סעיף פח ב מיי שם הלכה ו ועי

בהשגות ובמ"ת טוש"ע שם סעיף א: בת ג מי" פ"ו מהלכות בת ג מי" פ"ו מהלכות עשין לו טוש"ע חו"מ סי

עשין כו טושיע חויית סיי רפא סעיף ז: צ ד מיי שם ופייב מהלכות שבועות הלי יז ופייכ מהלי עדות הלי ג ועיי בהשגות ובכיית ופייח מהלי אבל הלכה ח ופ"ד מהלי תמורה הלי ד סמג עשין לו נתחנה הכיץ סנתג עשק טו וקז ולאוין רמא טוש"ע שם וסי כט סעיף א וטוש"ע יו"ד סיי רלד סעיף לא לב לג וסי׳ שת סעיף כד כה: א ה מיי׳ פ״ג מהל׳ 7 82 עבודת כוכבים הל"ד:

רבינו גרשום

ירשו אחרים וכמי חחמיהז ייו שו אוווים נכטי ווווויהן ולא בניהן משמע השתא דבעין רעה נותן להם. אין נותנין להם אלא שקל משום עין רעה ואחרים ירשו תחתיהז: והא הכא יירשו תחתיהן: והא הכא דכשתי שדות ושני בני אדם דמי. דלבניו אמר תנו להם שקל ולאידך אמר יירשו תחתיהן מה ששייר להן הויא לה לזה במתנה ולזה בירושה דומיא דשתי שדות ושני בני אדם וקתני דקנו בניו ואחרים וקשיא לר׳ יוחנן ור' אלעזר דסברי דשני בני אדם ושתי שדות לא הנו: בראוי ליורשו. . שאותו שאמר יירשו אחרים הז ליורשו במקום שאיז . בנים אבל היכא דאין ראוי בנים אבל היכא דאין ראוי ליורשו לא קנה ור' יוחנן כן ברוקה הוא. דאמר במתניי אם אמר על מי שראוי ליורשו דבריו קיימין: ת"ש. שכיב מרע שאמר לאחד שכיב מרע שאמר לאחד נכסי נתונות לך ואחריך יירש פלוני ואחריך כו' אין לראשון אלא פירות של קרקע ולאחרים יהי' הגוף לו והפירות. מת ראשון קנה שני כדאמר המצוה ומת שני כו אכור הכצוה דכות שני בחיי ראשון דלא באו נכסים ברשות שני וכשימות הראשון אין נותנין הנכסים לשלישי דשלישי היה לירש השני אם באו ליד שני והואיל ולא באו ליד שני אין נותנין לשלישי כלום אלא יחזרו נכסים ליורשי ראשון כדקיימי: והא הכא כשתי שדות ושני בני אדם דמיין. מאי דיהיב לראשון פירות יהיב ליה בלשון מתנה ולאידך יהיב גוף הקרקע בירושה דקאמר ואחריך [יירש] היינו יורש ודומיא דב' שדות ושני בני אדם הן ואפי׳ הכי קתני דקנו: וכי תימא בראוי ליורשו האי שני להכי קני. אי הכי אם מת שני אמאי קני שלישי והא שלח רב . אחא כו'. שאיז חשוב לשוז אוא כו". שאין וושוב לשון מתנה מה שנתן לו אלא לשון ירושה חשיב הואיל וראוי ליורשו הוא וירושה אין לה הפסק כלומר מי שראוי ליורשו אחרי שנתן . לו רירושה שור איוה זרעו ואין לאחרים במקום זרעו ואין לאחרים במקום יורש כלום ולא יורש אחר. אלא לאו ש״מ האי ואחריד לאו בראוי ליורשו ואחריך לאו בראוי ליורשו הוא וקתני דקנו: תיובתא דכולהו תנאי. דאמרי לעיל להיכא דאמר להאי שדה זו בירושה ולאידך שדה זו במתנה לא אמר כלום משום דהויא ירושה מודעא לחבירתה למתנה והכא תהוי תיובתא דריש לקיש. . רמהכא איכא למישמע מינה להיכא דאמר נכסיי לד

והלבתא דתוך כדי דבור כדבור דמי. פי׳ ר״ת דלכך אמר כדבור דמי כדי שאילת תלמיד לרב היינו שלום עליך רבי לפי שכשאדם עושה סחורה עם חבירו ויראה רבו או גדול הימנו בחכמה לא יתן לו שלום שאם יתן לו שלום לא יוכל

לחזור בו ממקחו לכך תקנו חכמים שכשיעור זה יכול לחזורא וקשה לר"י בפ' בתרא דנדרים (דף פו.) תניא מי שיש לו חולה בתוך ביתו ונתעלף כמדומה לו שמת וקרע ואח"כ מת לא יצא ידי קריעה ואמר ר״ש בן פזי אמר ר"ש בן לוי לא שנו אלא אחר כדי דבור אבל מוך כדי דבור אינו חוזר וקורע והתם לא שייך האי טעמא וי"ל דלא פלוג רנון י דוץ מעבודת כוכבים וקדושין. פי׳ רשב״ם שאם התפים או הקלה לבר לעבודת כוכבים ובתוך כדי דבור חזר בו אפ״ה נאסר ואין נראה לר"י דהתפסה לא שייכא בעבודת כוכבים דאמרי׳ בפ׳ כל הצלמים (ע"ז דף מד:) האומר בית זה לעבודת כוכבים לא אמר כלום שאין הקדש לעבודת כוכבים ב ואמרינן נמי בפ׳ כל האסורין (תמורה כח: ושם) דאין מוהלה לעבודת כוכבים אלא שבע שנים ג שנא׳ (שופטים ו) ואת הפר השני שבע שנים ועד שימסרנו (3) לעבודת כוכבים ויאכילנה כרשיני עבודת כוכבים והתם לא שייך תוך כדי דבור ויש לדחות דאם ימכרנו לכהנים של עבודת כוכבים ע"מ לפטמו שבע שנים הוי מוקלה ואפילו חזר בו תוך כדי דבור לא מהני ור"י פי' עבודת

כוכבים שא"ל אלי אתה וחזר תוך כדי דבור דלא מהני מידי ויכול להיות שהוא גזירת הכתוב ובפ' בתרא דנדרים (דף פז.) קאמר והלכתא תוך כדי דבור כדבור דמי לבר מעבודת כוכבים ומגדף ומקדש ומגרש פירוש מגדף שאם גידף וחזר בו תוך כדי דבור לא מהני מידי וגמרא קיצר כאן משום דמגדף הוי בכלל עבודת כוכבים דומגרש בכלל מקדש כי טעם אחד להם ה:

יירשו אחרים תחתיהם בין שאמר תנו בין שאמר אל תתנו אין נותנין להן אלא שקל והא הכא דכשתי שדות וכשני בני אדם דמי וקתני דקני הוא מותיב לה והוא מפרק לה בראוי ליורשו #ור' יוחנן בן ברוקה היא אמר רב אשי תא שמע יינכסי לך ואחריך יירש פלוני ואחרי אחריך יירש פלוני מת ראשון קנה שני מת שני קנה שלישי ואם מת שני בחיי ראשון יחזרו נכסים ליורשי ראשון והא הכא דכשתי שדות ושני בני אדם דמי וקתני דקנה וכי תימא הכא נמי בראוי ליורשו ור' יוחגן בן ברוקה היא אי הכי מת שני קנה שלישי הא שׁלח רב אחא ברי׳ דרב עויא לדברי ר' יוחנן בן ברוקה ינכסי לך ואחריך לפלוני וראשון ראוי ליורשן אין לשני במקום ראשון כלום שאין זה לשון מתנה אלא לשון ירושה וירושה אין לה הפסק תיובתא דכולהו תיובתא לימא נמי תיהוי תיובתיה דריש לקיש ותסברא יוהא אמר רבא הלכתא כותיה דריש לקיש בהני תלת לא קשיא יכאן בתוך כדי דבור כאן לאחר כדי דבור י^דוהלכתא כל תוך כדי דבור כדבור דמי

ה לבר מעבודת כוכבים וקדושין

ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקה ומוקמינן לפלוגתא דרבי יוחנן בן ברוקה באחר במקום בת ובת במקום בן דלר׳ יוחנן בן ברוקה יכול להוריש כל נכסיו להחוא הראוי ליורשו אחר מיתת בנו וה"נ בראוי ליורשו כגון אחר במקום בן מיירי וה"ק דאם מתו בניי יירשו אחיי הראוים ליורשי "תחתיהן: ה"ג נכסיי לך ואחריך יירש פלוני ואחרי אחריך יירש פלוני מח רחשון קנה שני מת שני קנה שלישי וחם מת שני בחיי רחשון יחזרו נכסים ליורשי ראשון. והכי פירושו נכסיי לך היינו לשון מתנה

יירשו אחרים. פלוני ופלוני ולא בני בניי גלי אדעתיה דניחא ליה

בצמצום טפי כי היכי דלישתיור מהנהו נכסי להנהו אחרים ודוקא

קאמר שקל: והא הכא. דקאמר לשון מתנה לבניו כדקתני תנו שקל

לבני ולשון ירושה לאחרים כדקתני יירשו אחרים וקתני דקנו הנהו

אחרים דמשום הכי קאמר בסיפא אין נומנין להם אלא שקל כדי לשייר

מן הנכסים להנהו אחרים ואע"ג

דכשתי שדות ושני בני אדם דמי

דלבניו נתן שקל בכל שבת כל ימי

חייהם והמותר מוריש לחחרים

תחתיהן והיינו כעין ב' שדות וב' בני

אדם שאין זוכין זה בחיי זה כלל

הלכך שתי שדות נינהו ואפ״ה קנו

אחרים דמהני לשון מתנה דהאי (א) ולשון ירושה דהיאך כרב ששת: הוא מוחיב

לה והוא מפרק לה. דלא תקשי

לחביריו בראוי ליורשו דהאי דהנו

אחרים בלשון ירושה לאו משום דמהני

ליה לשון מתנה דאידך אלא משום

דהני אחרים הוו ראוים ליורשו כגון

. בניו והיכי דמי כגון דלשנים מבניו לוה

לתת שקל בשבת ואם מתו יירש אחד

משאר בניו כל המותר ואע"ג דאיכא

עוד בנים אחרים ואיכא נמי בנים

להני שמתו וכרבי יוחנן בן ברוקה

דאמר לקמן [קל.] דאם אמר על בן בין

הבנים יירש כל נכסיי דבריו קיימין

והלכך אין נותנין להם אלא שקל

דניחא ליה דישתייר קנת לזה שהוא

אוהב ומתכוין להורישו הכל. ולמאי

דאמרי׳ לקמן [שם] דפליגי רבנן עליה דר׳

מוסף תוספות

א. עיין רמכ"ן דכתכ נכ"ח. ומשמע לי מדבריהם, דרבנן הוא דתיקון הכי, אבל אדאורייתא, דהפסק הוא, ולא כדפירש ר"ש ז"ל דחומרא מדרבנן בעלמא מ"מ קשה מהא דאמרינן בתמורה וכו׳. שיטמ״ק נשס מוס׳ הכא״ש. ג. וו״ל רש״י בתמורה שם: שהוקצה עד לז׳ הוי מוקצה. T. דלמ"ד (כריתות ז:) מגדת זה העוכד ע"ז. הייוו ע״ז ראמרינן הכא, וׁלמ״ד חמור בזה כע"ז. ריטנ"ח. ה. ודוכלהו חדא ענין אישות דהא איתקש הויה

רבינו גרשום (המשר)

דמשמע דלכל חד וחד צריך נתינה: בהני תלת. חדא הא דלעיל. אידך דקאמר פירות . לאו כקנין הגוף דמי. ואידך אשה מעוברת ל) אם חלצה השה מעובות ש) אם וולצה כשרה אם לאו שמת בנה והלכתא כוותיה כי היכי דתניא במתני׳ דיבמות (דף לו.): לא קשיא הכא. בנכסי לד ואחריד לפלוני ואחרי אחריד לפלווי אמאי הוו טעמא דקנו בתוך כדי דבור . דאמר נכסיי לך אמר נמי מיד ואחריד לפלוני ואחרי

כלומר נכסיי נסונים לך ואחריך יירש פלוני הרי לוה במתנה ולזה בירושה וכשתי שדות דמי שאין לשני בחיי ראשון כלום הרי מתנות מוחלקין ומקבלי מתנות מוחלקין ואפ״ה קתני קנה שני אלמא לשון מתנה דראשון מהני לשני: יחזרו נכסים ליורשי ראשון. דהא מכח השני נתן לשלישי אחריו וכיון דשני לא זכה שלישי מנא ליה: וכ"ס ה"נ. האי שני בראוי ליורשו כגון בן בין הבנים ואגב ריהטיה אשמועינן כר' יוחנן בן ברוקה דשני קני בלשון ירושה הואיל וראוי ליורשו במקלת: אי הכי. דהאי שני ראוי ליורשו ולהכי מהני ביה לשון ירושה כרבי יותנן בן ברוקה אמאי כשמת שני קנה שלישי מכחו: הא שלה רב אחה כו'. דירושה אין לה הפסק וכיון דהאי שני בתורת ירושה באו לידו אין כח ביד המת לעקור נחלה מיורשי יורשיו לחתה להאי שלישי אלא יחזרו נכסים ליורשי שני דכיון דעשאו להאי שני יורש כי אמר נמי בתריה דהא יורש אני נותן לשלישי ה"ל מתנה על מה שכחוב בחורה דכתיב ובן אין לו עיין עליו וַלשיל קטו.] דאשמועינן קרא דכל הקודם בנחלה יוצאי יריכו קודמין וכ"ש היכא דהוא עצמו יורש את הנחלה שאין כח בידינו להעבירה מבניו: לדברי ר' יוחנו בן ברוקה. דס"ל דאב יכול להוריש בלשון ירושה לאחד מבניו כל נכסיו: אם אמר לאחד מהם נכסי לך. כדמפרש לקמיה וראשון ראוי ליורשו ולא פירש לא לשון ירושה ולא לשון מתנה אין לשני במקום ראשון או יורשי ראשון כלום שאין כאן לשון מתנה להאי ראשון אלא מסתמא ללשון ירושה איכוין הנותן במאי דאמר נכסיי לך הואיל וחזי לירש כל הנכסים מן התורה אם ירצה אביו וכיון דירושה הויא להאי ראשון אינו יכול להפסיקה דאין ירושה לחצאין ולקמן בפרקין [קלג:] פרכינן הא אפסקה כו׳ ודוקא לר׳ יוחנן בן ברוקה אבל לרבנן כיון דאינו יכול להרבות ירושה לזה יותר מזה בלשון ירושה כלל ודאי מאי דאמר נכסי לך לראשון לשון מתנה הוא ויכול להפסיקה ויקנה שלישי: **סיובסא דכולהו.** בר מרבין אליבא דר' יוחנן ורב ששת: **סיובסיה דר"ל.** דאמר לשון מתנה לוה לא מהני ללשון ירושה לזה: **האמר רבא.** בפרק החולך ויבמות לו.ן הלכתא כו' וזו אחת מהן ואם איתא דהויא ברייתא תיובתיה לא פסקינן הלכתא הכי: לא קשיא. הא דקתני מתנה לזה וירושה לזה דקנו שניהן לא קשיא לר"ל דאמר לא קנה ברייתא דקאמר ואחריך יירש פלוני חוך כדי דבור הראשון דקאמר נכסיי לך הלכך מהני מתנה דראשון גם לשני והאי דקאמר ר"ל לא קנה בשמי שדות ושני בני אדם האי לשון ירושה היינו לאחר כדי דבור ולהכי לא מהני ליה לשון מתנה דהאי אלשון ירושה דאידך וה"ק ר"ל לעולם לא קנה בלאחר כדי דבור עד שיאמר פלוני ופלוני כו' והלכך כיון דקאמר לשון מתנה אתרוייהו אפילו לאחר כדי דבור שפיר דמי. ומיהו רב דימי ור"א אימוסבו לגמרי דאמרי לא קנה אלא בשדה אחת או אדם אחד אבל שתי שדות ושני בני אדם לא דלדידהו אפילו תוך כדי דבור אמרי לא קנה דאם איתא דקנה בשתי שדות ושני בני אדם תוך כדי דבור לישמעינן דקנה וכ"ש שדה אחת ואדם אחד לרב דימי ושתי שדות ואדם אחד או שני בני אדם בשדה אחת לר"א אפילו לאחר כדי דבור אלא מדלא ידעו למלוא דליהני לשון מתנה ללשון ירושה אלא באדם אחד ובשדה אחת מכלל דבשתי שדות ובשני בני אדם לעולם לא קנה בין חוך כדי דבור בין לאחר כדי דבור: חוך **כדי דבור.** היינו כדי שאילת תלמיד לרב כדאמר בפ״ק דמס׳ מכות _(דף ו.) א״ל רב אחא מדפתי לרבינא מכדי חוך כדי דבור היכי דמי כדי שאילת תלמיד לרב כו' ושאילת תלמיד לרב שלום עליך רבי כדאמרי' בפרק מרובה (ב"ק דף עג:) כי לית ליה לר' יוסי כדי שאילת תלמיד לרב שלום עליך רבי כו': והלכסא כל סוך כדי דבור כדבור דמי. כל שני דברים שאדם מוליא מפיו זה אחר זה בתוך כדי דבור שסיים דבור הראשון התחיל דבור האחרון לא חשבינן ליה נמלך אלא הרי הוא כאילו אמר שני דברים ביחד. ואם שניהם יכולים לתפוס כגון 🕫 הרי זו סמורס עולה סמורס שלמים סמכר ויביא בדמי חציה עולה ובדמי חציה שלמים דהא לשניהן איתכוין אלא שאין יכול להוציא שני דברים כאחד. ואם האחד יש בו כח לתפום והאחד אינו כלום יתפום האחד והאחד כמאן דליתיה כגון ירושה ומתנה לאחד לשון ירושה בטל ולשון מתנה קונה. ואם שניהם סותרין זה את זה כי היכי דאמר בפ' בית כור (לעיל דף קד:) כגון מדה בחבל הן חסר הן יתר וכגון שאיסתרא מאה מעי וכגון מעשה דשכירות מרחץ בי"ב זהובים לשנה בדינר זהב לחדש יש מהן שאומר תפום לשון ראשון ויש שאומר שתפוס לשון אחרון ויש שמספקא ליה ואומר יחלוקו ויש שהולך אחר המוחזק ושם נקה.] פירשתי דיניהן. והיכא דהדר ביה בהדיא תוך כדי דבור דאמר חוזרני בי הכל מודים דהויא חזרה: לבר מעבודת כוכבים. שאם התפים או הקצה דבר לעבודת כוכבים ובתוך כדי דבור חזר בו אפ"ה נאסרה משום חומרא דעבודת כוכבים וכדאמרי (מי בעבודת כוכבים שקץ תשקלנו [דברים ז] דאע"ג דאתי מדינא להיתירא אסור:

מיד ואחריך לפלוני ואחריך לפלוני כיון בתוך כדי דבור כללו עם נחינה דראשון (דמי בניו) דשייכי הני חדי בנתינה דראשון להכי קנו כולן אבל אם אמר אחר כדי דבור ושהא ואמר אחריך לפלוני לא קנו דהויא חדא מודעא לחברתה: לבד מעבודת כוכבים